

NÉPSZÁMLÁLÁS SZLOVÁKIÁBAN

Globalizálódó, felgyorsuló világunkban egyre nehezebb megragadni a társadalmi folyamatokat, különösen egy résztársadalom, egy nemzeti kisebbség esetében. Dacára az időről időre felmerülő – elsősorban az etnicitás mérésével kapcsolatos – hitelességi deficiteknek, az elmúlt másfél évszázadban főként a népszámlálásokra támaszkodhattak azok, akik egy adott csoport főbb társadalmi jellemzőire voltak kíváncsiak. Jelen tematikus számban is ezt tesszük, és a szlovákiai magyar népesség demográfiai folyamatait, jellemzőit igyekszünk körbejárni a 2021-es szlovákiai népszámlálás alapján. Bár az elmúlt időszakban a régió országainak népszámlálásai kapcsán egyre növekvő módszertani és kivitelezésbeli nehézségeket látni főként a népesség egyre növekvő mobilitása, illetve az ismeretlen etnikumú-nyelvű-felekezetű népesség nagy száma vonatkozásában, a 2021-es szlovákiai népszámlálás még mindig a legalkalmasabb forrás a szlovákiai magyarok főbb jellemzőinek megismerésére.

Éppen ezért ebben a lapszámban három tanulmány vizsgálja a szlovákiai magyarok népesedésének főbb aspektusait a népszámlálásra alapozva. Általánosságban bemutatjuk, hogyan változott a magyar népesség száma 2011-hez képest, az egyes kritériumok szerint hány magyar lakos él napjainkban Szlovákiában. Emellett természetesen az átalakulás okainak vizsgálata is hangsúlyos szerepet kap. Egy etnikai csoport népesedési jellemzőit három fő tényező befolyásolja: a természetes szaporodás, a migrációs egyenleg, valamint az asszimilációs folyamatok eredője. Ennek megfelelően a három tanulmány e három fő tényezőt járja körül. Az első tanulmányban Harrach Gábor tekinti át azokat a demográfiai jellemzőket (születések, korcsoportos megoszlás, családi állapot), amelyek alapvető hatást gyakorolnak a magyarok népesedésére. A második tanulmányban Tátrai Patrik azt igyekszik feltárni, hogy az asszimiláció milyen mértékben járult hozzá a magyarok számának csökkenéséhez. A harmadik tanulmányban Pregi Lóránt mutatja be, hogyan hat a népesség területi átrendeződése, azaz a belső migráció Dél-Szlovákia etnikai szerkezetére.

E három írás remélhetőleg komplex képet ad a szlovákiai magyarok népesedési helyzetéről, főbb demográfiai folyamatairól. A szerkesztőség és a szerzők nevében kívánunk mindenkinek jó olvasást, hasznos időtöltést.

*Tátrai Patrik és Rákóczi Krisztián
vendégszerkesztők*